

ГАЙД

для проведення глибокого навіпструктурованого інтерв'ю з використанням ментального картографування міста

«МЕНТАЛЬНА КАРТА МІСЬКОГО ПРОСТОРУ ЗАПОРІЖЖЯ»

Тривалість: 49–65 хвилин

Формат: індивідуальне глибоке інтерв'ю + ментальна карта

Мета респондента: молодь 17–35 років (місцеві, приїжджі, ВПО)

ТЕМА	ПИТАННЯ ДЛЯ ІНТЕРВ'Ю	Обладнання та примітки
1. ВСТУП	(7-10 хв.)	
Мета: налагодження контакту, окреслення рамок розмови, етики, пояснити правила, зробити безпечний простір й укріпити відкритість респондента.	Кроки модератора: Представлення модератора (коротко: спеціальність, роль у дослідженні, досвід роботи з молоддю/міським простором). Представлення респондента – Ім'я, вік (не обов'язково повний). – Коротка інформація: навчання/робота, район проживання, як давно живе в Запоріжжі. Мета інтерв'ю: «Ми вивчаємо, як молоді люди бачать місто, як простір переживається, запам'ятовується, де комфортно, а де ні. Це не перевірка знань. Нас цікавить Ваш особистий погляд і Ваші уявлення». Правила ІНТЕРВ'Ю: <ul style="list-style-type: none"> · говорити відкрито, всі думки важливі; · не існує правильних чи неправильних відповідей; · висловлювати емоції та асоціації; · говорити від себе; · модератор не оцінює відповіді; · респондент має право пропустити будь-яке питання.	
2. РОЗІГРІВ: ЗАГАЛЬНЕ СПРИЙНЯТТЯ МІСТА	(10 хв.)	
Мета: створення легкості у розмові, вихід на	ПИТАННЯ: Яким Ви відчуваєте Запоріжжя сьогодні?	

<p>загальні наративи про місто, настрої, асоціації, ключові почуття.</p>	<p>– Які перші асоціації? – Який настрої місто викликає? Які місця в Запоріжжі Вам подобаються? – Чому? – Що вони для Вас означають? Які місця Вам не дуже приємні? – Чому саме? – З чим це пов'язано? (Модератор м'яко зондує: «розкажіть трохи більше», «а що саме викликає такі емоції?»)</p>	
<p>3. СТВОРЕННЯ МЕНТАЛЬНОЇ КАРТИ</p>	<p>(15 хв.)</p>	<p>У вас мають бути 1) листи чистої паперу, 2) олівці або фломастери, 3) поверхня (стіл, на якому зручно малювати, або фліпчарт)</p>
<p>Мета: отримання індивідуальної візуальної карти міста як образ, який респондент носить у своїй свідомості.</p>	<p>ІНСТРУКЦІЯ: Модератор дає чистий аркуш: «Будь ласка, намалюйте схематичну карту Запоріжжя так, як Ви її уявляєте. Не потрібно точної географії. Нам важливий Ваш образ міста». Поки респондент малює, модератор тихо спостерігає, за потреби м'яко підказує: – «Можете позначати тільки те, що для Вас важливо». – «Не хвилюйтесь щодо масштабу – головне Ваше бачення». Після завершення: «Тепер давайте поговоримо про те, що Ви зобразили».</p>	<p>Листи з ментальною картою кодуються, зберігаються, фото ментальної карти аналізується і наводиться в звіті, він може бути намальованим вільно, не потрібно вимагати мистецьких навичок.</p>
<p>4. ПРЕЗЕНТАЦІЙНІ МІСЦЯ МІСТА</p>	<p>(10 хв.)</p>	
<p>Мета: виявлення «позитивного ядра» міста в уявленнях молоді: місця, якими вони пишаються,</p>	<p>ПИТАННЯ ДЛЯ ІНТЕРВ'Ю: Покажіть, будь ласка, на карті місця, які Ви назвали б найприємнішими, красивими, «обличчям міста». – Чому саме вони? – Що Ви там відчуваєте?</p>	

<p>показують іншим, де відчувають безпеку.</p>	<p>Як ці місця виглядають у Вашому житті? – Ви буваєте там часто чи рідко? – З ким саме ходите? Як ці місця виглядали до війни? Як виглядають сьогодні? – Що змінилося у відчуттях? – Чи вплинули події останніх років на Ваше сприйняття? Якби Ви показували місто другу з іншого міста/країни, які три місця Ви показали б? Чому? (Зондуючі запитання: «що саме робить це місце сильним/приємним/цінним?») Ви могли б намалювати ці міста на уявній карті міста.</p>	
<p>5. ТІНЬОВІ МІСЦЯ МІСТА</p>	<p>(10–12 хв.)</p>	<p>Стилістика зберігає драматургію: спочатку загальні враження, потім уточнення – потім заглиблення.</p>
<p>Мета: отримання інформацію про місця, які молодь уникає, боїться, не любить, або які несуть відчуття небезпеки/травми.</p>	<p>ПИТАННЯ ДЛЯ ІНТЕРВ'Ю: Покажіть, будь ласка, на карті місця, які Ви уникаєте або які здаються Вам тіньовими. – Що робить їх саме такими? Що Ви відчуваєте, коли думаєте про ці місця? – страх? – тривогу? – байдужість? – небажання туди йти? Чи пов'язані ці місця з якимись подіями? – особистими історіями; – конфліктами; – кримінальними ситуаціями; – воєнними загрозами. Чи змінилися ці місця за останні роки? – Що було раніше? – Як війна вплинула на Ваше сприйняття? Що має відбутися, щоб ці місця перестали бути тіньовими?</p>	

	<p>(Зондуючі питання як у Вашому оригіналі: «а ще?», «а що саме змінилося?»)</p> <p>Ви могли б намалювати ці міста на уявній карті міста.</p>	
6. МІСЦЯ ВІЙНИ, ПАМ'ЯТІ ТА СОЛІДАРНОСТІ	(10 хв.)	
<p>Мета: з'ясування трансформації простору внаслідок війни: де живе пам'ять, де сконцентрована загроза, де виникає солідарність.</p>	<p>ПИТАННЯ: Позначте на карті місця, які Ви пов'язуєте з війною (маєте визначати образно без точної локалізації).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Місця обстрілів – Укриття – Місця руйнувань – Волонтерські центри – Меми, графіті, стінописи – Меморіали <p>Що Ви відчуваєте, коли проходите повз ці місця?</p> <ul style="list-style-type: none"> – Як це впливає на Ваш маршрут і поведінку? <p>Які місця міста стали для Вас місцями підтримки?</p> <ul style="list-style-type: none"> – волонтерські, культурні, соціальні хаби – кав'ярні/простори, де «сідає тривожність» <p>Де місто «пам'ятає» війну? Як Ви це відчуваєте?</p> <p>Ви могли б позначити ці міста на уявній карті міста і пояснити.</p>	
7. ДИНАМІКА ОБРАЗУ МІСТА: ДО І ПІСЛЯ ВІЙНИ	(5–7 хв.)	
<p>Мета: обговорення рухливості ментальних карт, образів міста.</p>	<p>ПИТАННЯ: Якби Ви малювали цю карту 5–10 років тому – чим би вона відрізнялась? Що змінилося у Вашому сприйнятті міста з 2014 року? А після 24 лютого 2022 року?</p> <p>Які місця «втратили» свій сенс? А які – навпаки, стали важливішими?</p> <p>Ви могли б позначити ці міста на уявній карті міста і пояснити.</p>	

<p>8. БАЖАНЕ МАЙБУТНЄ МІСТА</p>	<p>(5 хв.)</p>	
<p>Мета: отримання позитивної проєкції та побажання молоді, які можуть бути основою міських політик.</p>	<p>ПИТАННЯ: Що б Ви хотіли змінити в місті найближчим часом? – які місця «оживити»; – які приватні/публічні простори варто змінити; – що могло б зробити молодь активнішою. Яким Ви уявляєте Запоріжжя через 5–10 років? Коли б ми повторили це інтерв'ю у майбутньому – які місця, на Вашу думку, зникнуть або з'являться на Вашій новій ментальній карті? Ви могли б позначити ці міста на уявній карті міста і пояснити.</p>	
<p>9. ЗАВЕРШЕННЯ</p>	<p>(1–2 хв.)</p>	
	<p>Подяка: «Дуже дякую за Ваші думки. Ви допомагаєте нам зрозуміти місто очима молоді». Питання: «Чи хочете Ви щось додати, що не прозвучало?» Нагадування про конфіденційність і анонімність.</p>	